

1861

75-JARIG BESTAAN
van de Kerk van Jezus Christus van de
Laterdaagsche Heiligen in Nederland

1936

JUBILEUMNUMMER

VAN

DE **STER**

VAN NEDERLAND

HALF-MAANDELIJKSCH TIJDSCHRIFT

1 AUGUSTUS 1936

No. 15

41e JAARGANG

»Hij voorgenomen had in Zichzelf om in de bedeeling van de volheid der tijden wederom alles tot één te vergaderen in Christus, beide dat in den hemel is en dat op aarde is.«
Efeze 1: 9, 10.

GA VOORT, O HEILGEZANT!

Bazuin Uw vredeboodschap, o Heil-
[gezant Moroni,
Heraut der bedeeling van de vol-
[heid der tijden,
Door Johannes weleer op Patmos
[voorspeld.

Zend het Eeuwig Evangelie
Tot allen, die op aarde wonen;
Tot ied're natie, geslacht, taal en volk.
Roep het met luide stemme:
»Vreest God en geeft Hem heerlijkheid,
Want de ure Zijns oordeels is gekomen.«
En gelijk de steen, door Daniël gezien,
— Zonder menschenhand van den berg afge-
[houden —

Evenzoo is het door U teruggebrachte Evangelie
Voortgerold, om de aarde van goddelijke waar-
[heid te vervullen.

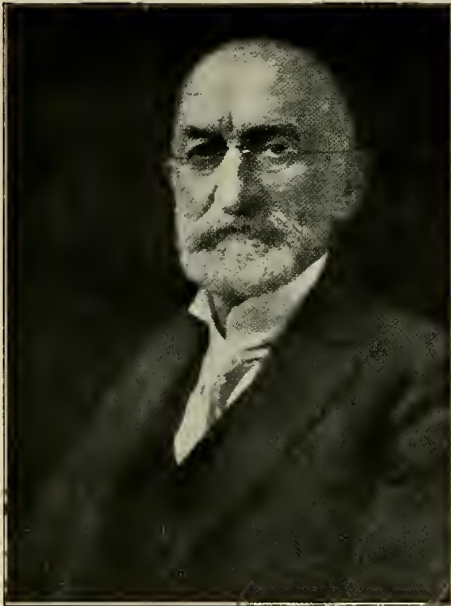
In deze vele jaren op Hollands kusten
Heeft Uw boodschap waren weerklink gevonden
In de harten der geloovige zielen,
Wier zoeken den levenden God gold.

Ootmoedig buigen wij ons voor den Heer,
Hem dankend voor al deze waarheden.

Ga voort, gij Heilgezant Moroni!
Verkondig deze wondervolle waarheden,
Totdat de geheele wereld verlost zal zijn
En Christus voor eeuwig zal regeeren.

EEN TIJDIGE WAARSCHUWING VAN HET EERSTE PRESIDENTSCHAP

HEBER J. GRANT, President.

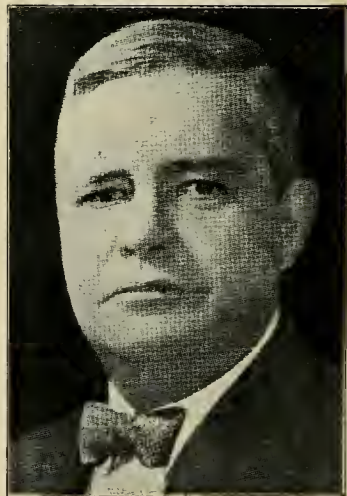
toewijding en opoffering.

De communisten kunnen de Vereenigde Orde niet vestigen noch zal het communisme dit tot stand brengen. De Vereenigde Orde zal te zijner tijd door den Heere gevestigd worden en overeenkomstig de geregelde voorgeschreven orde van de Kerk.

Bovendien melden de algemeene verslagen, en deze worden niet met succes tegengesproken of weerlegd, dat het communisme het godsdienstig leven der menschen, die in zijn rechtsgebied leven, beheerscht, zoo niet voorschrijft en dat het zelfs zijn hand uitstrekt naar de heiligheid van den familiekring zelf, en de normale verwantschap van ouder en kind vaneenscheurt. Zulk een in-

Tot ons groote leed-
wezen vernemen wij uit
betrouwbare bronnen, dat
enkele Kerkleden zich
direct of indirect bij de
communisten hebben aan-
gesloten en actief deel-
nemen in hun werkzaam-
heden.

Tot onze Kerkleden
zeggen wij: het commu-
nisme is niet de Vereenigde
Orde, en vertoont slechts
oppervlakkig veel over-
eenkomst mede; het commu-
nisme is gebaseerd op
onverdraagzaamheid en
geweld, de Vereenigde
Orde op liefde en vrijheid
van geweten en handelen;
het communisme behelst
gewelddadige plundering
en beslaglegging, de Ver-
eenigde Orde vrijwillige

J. REUBEN CLARK Jr.,
1e Raadgever.

DAVID O. MCKAY,
2e Raadgever.

menging zou tegen de fundamentele voorschriften van het Evangelie zijn en tegen de leerstellingen en orde van de Kerk.

Het communisme is derhalve geheel onverenigbaar met waar Kerklidmaatschap en noodzakelijkerwijze kan geen waar Kerklid een communist zijn. Wij roepen al'e Kerkleden op, het communisme geheel en al te vermijden.

Heber J. Grant.

J. Reuben Clark Jr.

David O. McKay.

Salt Lake City, Utah, 3 Juli 1936.

DE RAAD DER TWAALF APOSTELN

RUDGER CLAWSON,
President van de Raad der
Twaalf Apostelen.

REED SMOOT

GEORGE ALBERT SMITH

GEORGE F. RICHARDS

„Wilt gij, dat deze Kerk naar ons persoonlijk gedrag zal worden beoordeeld? Wilt gij in de tegenwoordigheid van onzen Maker staan en zeggen: „Met de kennis, welke Gij mij hebt gegeven, ben ik Uwe waarheid waardig geweest” of zijn enkelen onzer in zoodanigen toestand, dat wij zullen moeten zeggen: „Vanwege onze zelfzucht en zonden hebben wij gefaald””.

Oud. George Albert Smith.

JOSEPH FIELDING SMITH

STEPHEN L. RICHARDS

RICHARD R. LYMAN

MELVIN J. BALLARD

„Laat ons nimmer vergeten, dat de voornaamste zending van u en mij als leden van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen en het grootste werk van hen, die met autoriteit zijn begiftigd om in den naam van den Meester te spreken is, het Evangelie aan alle naties, geslachten, talen en volkeren bekend te maken. In dezen zoo belangrijken arbeid en plicht mogen wij niet falen, doch nederig, met de hulp en zegen van onzen Hemelschen Vader, tot groot succes voortgaan.”

Oud. Richard R. Lyman.

JOHN A. WIDTSOE

JOSEPH F. MERRILL

„Het is zoo gemakkelijk, in deze materialistische wereld, in deze wetenschappelijke wereld, waar zoozeer den nadruk wordt gelegd op allen wetenschappelijken vooruitgang en ontwikkeling, waarvan in de laatste tientallen jaren het bewijs is geleverd, het geloof te ontmoedigen. Het is zoo gemakkelijk een woord ter ondermijning van het geloof te zeggen. Ik zou zoo gaarne willen dat zij, die de formeering der inzichten van de jeugd in hun macht hebben alsmede de veredeling van hun karakter, zeer voorzichtig zouden zijn.”

Oud. Stephen L. Richards.

CHARLES A. CALLIS

ALONZO A. HINCKLEY

„Ik geloof, dat op alle ouders in geheel Zion de verantwoording rust, hun kinderen tiendebetaling te leeren. Er zijn over het algemeen te veel jonge menschen, die op meerderjarigen leeftijd het tehuis van leden der Kerk verlaten en de gewoonte van tiendebetalen niet hebben geleerd. Het is een der plichten der ouders, hun kinderen in hun jonge jaren te leeren, de gewoonte van tiendebetalen aan te kweeken, zoodat wanneer volwassen, zij niet zullen afwijken van dat systeem, hetwelk geheel rechtvaardig, juist en edel is.”

Oud. Melvin J. Ballard.

NEDERLAND EN HET MORMONISME

1861 — 1936

Door Frank I. Kooyman

Inleiding

Tijdens de laatste driekwart eeuw hebben duizenden Nederlanders de tijdingen van het Herstelde Evangelie gehoord en zich in grooten getale daarbij aangesloten. Vanuit dezen zijn er een groot aantal geroepen, om als zendeling op hun geboortegrond werkzaam te zijn, alvorens naar hun geliefd Zion-land te vertrekken en zich met de vergaderde afstammelingen van het Laterdaagsche Israël te vereenigen. De schrijver van dit artikel is een van dit aantal ijverige verdedigers van de waarheden van het Evangelie van Jezus Christus.

Frank Iemke Kooyman werd 12 November 1880 te Midland, West Terschelling, geboren. Hij nam op negentien-jarigen leeftijd te Amsterdam het Evangelie aan en werd door Oud. Alonzo A. Hinckley, thans een lid van het Quorum der Twaalven, gedoopt. Van 1902 tot 1905 arbeidde hij als zendeling. Meer dan twee jaar van dien tijd was hij assistent-redacteur van *De Ster*. In 1905 emigreerde hij naar Utah waar hij, naast de verschillende werkzaamheden in Priesterschapsquorums en de wijken, waarin hij woonde, talrijke artikelen schreef, welke in eenige van Holland's vooraanstaande tijdschriften werden opgenomen. Hij werd eveneens geroepen om over de Nederlandsche Zending te presideeren en deed dit van September 1929 tot November 1933. Sinds dien tijd is hij aan het Geschiedschrijverskantoor te Salt Lake City verbonden. Zijn navorschingen in de geschiedenis der Kerk in Nederland bekwamen hem in het bijzonder tot het voor onze lezers weergeven er van. Oud. Kooyman's dichtkunst is welbekend, daar hij de vertaler is van vele onzer meest geliefde Laterdaagsche liederen en koorzangen.

Gaarne voldoe ik aan het verzoek van President T. Edgar Lyon om voor het jubelnummer van de *Ster van Nederland* een korte schets te leveren van onze 75-jarige Zending. Meer dan een schetsje kan het om verschillende redenen niet worden; de voornaamste is wel, dat ik — reeds jarenlang bezig, historische gegevens te verzamelen omtrent dit onderwerp — nog steeds nieuw materiaal ontdek. Over allerlei punten verkeer ik op dit oogenblik nog te veel in onzekerheid om uitvoerig te kunnen schrijven.

Het zij mij vergund U — Sterlezers en -lezeressen — aan te raden, de zendingegebeurtenissen zoo goed mogelijk in het raam van den tijd te zetten, waarin ze thuis hooren. Bij het schrijven van een grooter verhaal zou ik dit voor U kunnen doen, maar waar dit nu eenmaal niet gaat, daar hoop ik, dat de volgende voorbeelden U zullen helpen.

Als wij aan het stichtingsjaar der Kerk denken — 1830 — dan denken wij meteen aan het verschijnen van het *Boek van Mormon* en aan de eerste zendingen, die uitgezonden werden met de boodschap van het herstelde Evangelie. Dat was allemaal in Amerika. Maar wat gebeurde er in die dagen in Nederland en de naaste omgeving? In Juli 1830 verdreef het Fransche volk zijn koning van den troon. Weldra zouden de Belgen dit voorbeeld volgen. De koning van België was tevens koning van Nederland. In Augustus

barstte te Brussel het oproer los, dat op de scheiding van Noord- en Zuid-Nederland uitliep.

In 1829 werd in Engeland de eerste spoorweg geopend, maar pas tien jaar later kwam er een in Holland: in 1839 werd de eerste spoorlijn (Amsterdam-Haarlem) geopend. Terwijl ik dit schrijf, ligt er op mijn lessenaar een Studenten-Almanak van 1836 — honderd jaar oud. Daarin staan uitvoerige opgaven over het afvaren der trekschuiten en het vertrek der diligences!

Met het jaar 1830 aldus in ons eigen tijdraam staan wij als Nederlanders beter georiënteerd tegenover de dingen, die zich in Amerika afspeelen.

Bepalen wij ons nu bij de zestiger jaren. In 1861, toen de eerste Mormoonsche zendingen te Rotterdam aankwamen, was Gelderland pas door een zware watersnood geteisterd. In 1861 werd de slavernij in Oost-Indië afgeschaft; en in 1862 volgde de vrijverklaring der negerslaven in West-Indië. In 1863 vierde men het Vijftigjarig feest van Nederlands herstel (Ouderling Samuel H. Hill, die Rotterdam bezocht, op weg naar Zwitserland, beschreef deze feestviering als volgt: „de straten waren zwart van menschen, allen met wat geels op de borst — hij bedoelt oranje — en ze zongen en schreeuwden en maakten het grootste spektakel, dat ik ooit gehoord heb”.)

Niet alleen door overstromingen werd ons land geteisterd: van 1865 tot 1868 woedde de veepest, Enschedé had een groote brand in 1862, Genemuiden in 1866; dit was tevens het beruchte cholera-jaar.

Zoo begint men eenigszins een beeld te krijgen van ons land bij de invoering van het Mormonisme.

PAUL A. SCHESSLER

geboren te Koblenz, Duitschland, op 13 Augustus 1827. Een der eerste twee zendingen in Nederland. Van 1861—1862 president over de Zending.

Utah te Rotterdam aan: Paul A. Schettler, een Duitscher, en A. W. van der Woude, een Fries. Een broeder van den eerstgenoemde, Bernhard H. Schettler, presideerde in 1877—1878 over de Zending. Enkelen van de eerste bekeerlingen werden al spoedig zelf zending: Hendrik van Steeter, Pieter J. Lammers en Sybren van Dijk.

De Zendingen

Ruim 800 zendingen hebben in den loop der jaren in de Nederlandsche Zending gewerkt, meerendeels uit Amerika gezonden. De eersten kwamen op 5 Augustus 1861 uit

A. W. van der Woude — den 13den Juli 1812 te Franeker geboren — schijnt de eerste Nederlandsche doopeling te zijn geweest, maar niet in Nederland. Hij was scheepskapitein en woonde in 1852 te Cardiff, in Wales. Daar werd hij in dat jaar, den 30sten October, gedoopt door Ouderling George Taylor. Met zijn vrouw en drie kinderen vertrok hij 24 Januari 1853 uit Liverpool naar de Nieuwe Wereld.

Sybren van Dijk, P. J. Lammers en J. W. F. Volker hebben in de jaren vóór 1890 grootendeels het roodige vertaalwerk geleverd voor boekjes en tractaatjes, maar steeds als bijzaak: hoofdzak bleef de mondelinge prediking. In de later jaren, toen de *Ster* haar intrede gedaan had, werden er geregeld zendelingen aangesteld om het vertaal- en schrijfwerk te behartigen.

Vóór 1885 is het enkele malen vorgevallen, dat er geen zendingspresident uit Amerika in ons land was. Dan werd er tijdelijk een waarnemend president aangewezen. Samuel Mets, Jan F. Kromperman, Johannes Hansink, F. Peters en Swier W. Koldewijn hebben op die wijze aan het hoofd der Zending gestaan. Sommige zendingspresidenten hebben twee termijnen gediend: F. A. Brown, S. van Dijk, P. J. Lammers, A. L. Farrell, S. Q. Cannon en J. P. Lillywhite. Ook een beduidend aantal andere zendelingen hebben twee zendingen volbracht.

SYLVESTER Q. CANNON, thans Presideerend Bisschop der Kerk, van een foto gemaakt ten tijde dat hij Zendingpresident was.

Doopelingen en Emigranten

Het aantal doopelingen over het eerste eeuwkwartaal laat zich niet vaststellen. Er is óf slecht boek van gehouden, óf de registers zijn zoek geraakt. Uit het aantal geboekte emigranten en het ledental aan het eeuwbegin valt af te leiden, dat er vóór 1900 ruim 2000 doopelingen moeten zijn geweest. Na 1900 zijn er ruim 5700 gedoopt, zoodat men een totaal aantal gedoopten krijgt van 7700. Het is niet onwaarschijnlijk, dat er ongeveer 8000 zielen gedoopt zijn in den loop der jaren.

De allereerste doopelingen in Nederland (1 October 1861) waren Gerrit W. van der Woude, Baudina*) van der Woude-Potgieter woonachtig te Broek bij Akkerwoude, in Friesland en Elizabeth Wolters. Den 23sten December van datzelfde jaar

*) In de zendingsaanteekeningen staat: *Bordi*. De ambtenaar van den Burgelijke Stand schrijft *Baudina*. — K.

werden er drie Amsterdammers gedoopt, o.w. Hendrik van Steeter, bovengenoemd.

Vóór het jaar 1900 zijn er ruim 700 leden der Kerk, als emigranten naar Amerika vertrokken; en na dat jaar ongeveer 2700; totaal zoowat 3400. Het aantal *geboekte* emigranten valt iets lager, maar sommigen zijn „op eigen wieden” verhuisd, niet met de kerkelijke reisgezelschappen.

HENDRIK VAN STEETER

Een der eerste drie personen, te Amsterdam gedoopt, door Paul A. Schettler op 23 Dec. 1861. Vervulde van Mei 1866 tot Juni 1868 een zending en vertrok op 19 Juni 1868 uit Holland naar Utah.

ten dage. Die twee steden werden later, met Arnhem en Groningen, conferentiezetels, naderhand districtszetels genoemd. In België waren Luik en Brussel de conferentiezetels. Arnhem stond, na verloop van jaren, de eer af aan Utrecht, hoewel tot heden toe de Arnhemse gemeente is blijven bestaan.

Voorts kunnen genoemd worden: Dedemsvaart, Farmsum, Gorinchem, Zwolle, Deventer, Siddeburen, Middeburg, Dordrecht, Den Haag, Schiedam, Leiden, Haarlem, Alkmaar, Den Helder, Harlingen, Almelo, Apeldoorn, Gouda en anderen.

Gemeenten

Amsterdam kan op de eerste Nederlandsche Mormoonsche gemeente bogen. In later jaren zijn er meer malen twee Amsterdamsche gemeenten geweest. Ook Rotterdam heeft jaren gekend dat er zich aldaar twee gemeenten bevonden, zooals heden

EERSTE DOOPPLAATS
te Broek-Akkerwoude
(Friesland).

Niet in al die steden is de gemeente-organisatie gehandhaafd gebleven, o.a. zijn Dedemsvaart, Farmsum, Gorinchem, Middelburg, Zwolle, Deventer, Siddeburen en Harlingen op de lijst van opgeheven gemeenten te vinden. De *Ster van Nederland* berichtte onlangs dat in Almelo, Apeldoorn en Alkmaar tijdelijk geen zendingen geplaatst zijn.

Hulp-Organisaties

In 1886 is er voor het eerst sprake van Zondagsscholen. Ouderling J. W. F. Volker rapporteert dat hij er drie georganiseerd heeft. En naar gelang de gemeenten gedijen of slinken, bloeien of kwijnen ook de Zondagsscholen.

In 1888 wordt voor het eerst de Zusters Hulpvereniging genoemd en wel te Amsterdam, later (in 1896) ook te Rotterdam en te Dordrecht. Nog later hebben alle gemeenten van eenige betekenis zulk een groep, zoo het schijnt. Wat het verdere werk betreft: in de grootere gemeenten verzezen nu en dan zangkoren, tooneelverenigingen en meisjes-naaikransjes (de laatsten als onderdeelen van de Zusters Hulpverenigingen), maar het eigenlijke groepswerk dateert pas van het jaar 1927, toen de Onderlinge Ontwikkelings Vereenigingen metterdaad houvast kregen. Dat bracht de M.-Mannen en Bijenkorfmeisjes; later kwamen de Arenleessters, en de Genealogische en de Jeugdwerkgroepen volgden als in galop: Zeemeewtjes, Blauwvogeltjes, Leeuwerikjes en Jeugd-pioniers.

In den laatste tijd staan al deze afdelingen: Zondagsscholen, Zusters Hulpverenigingen, Jongemannen en Jongevrouwen O.O.V., de Genealogie en het Jeugdwerk onder een eigen, algemeen bestuur.

Reproductie van de inleiding der eerste tractaat in Nederland gedrukt — Juni 1866 te Amsterdam.

Boeken en Tractaten

In Juni 1866 verschenen de eerste twee Hollandsche tractaatjes: 1. „Verstaat gij ook hetgeen gij leest?” en 2. „Goede Raad aan allen, die geluk en eeuwig leven verlangen”. Het eerste werd door E. A. Brown geschreven, volgens overlevering geholpen door Hendrik van Steeter, of andersom; het tweede door S. van Dijk. In September verscheen de eerste uitgave van de *Stem tot Waarschuwing*, vertaald (uit het Duitsch) door S. van Dijk. In later jaren volgden allerlei brochures: „Goddelijke Roeping”, „Het Koninkrijk Gods”, „Een Woord tot Verdediging” *Catechismus voor Kinderen*, „Merkwaardige Verschijningen”, „Het Nieuwe Jeruzalem”, enz. En tractaten: „De Eenige Weg tot Zaligheid”, „Het Evangelie van Christus”, „De Blijde Boodschap”, „Is Geloof alleen voldoende?”, „De Verzoening en het Verlossingsplan van Jezus Christus”, „Een Blik in de Geestenwereld”, „Beproeft alle dingen, behoudt het goede”, Morgan's Tractaten No. 1 en 2, „Vanwaar en Waarheen”, enz. Later werden haast uitsluitend de Parry-tractaten gebruikt, 1 tot 4: „De Zaligheid door Genade”, enz. Nog later de Penrose-serie: „Stralen van Levend Licht” en de Buurman-reeks, die gevolgd werden door de Kooyman- en de Widtsoeseries, de laatste reeks eigenlijk Eeuwjaar-serie genaamd.

In dit korte bestek moeten vele uitgaven ongenoemd blijven. De standaard-boeken verschenen als volgt: het *Boek van Mormon* in 1890, de *Leer en Verbonden* in 1908, en de *Paarl van Groote Waarde* in 1911. Reeds in 1862 werd gerapporteerd dat het *Boek van Mormon* in het Hollandsch vertaald was en wel door Paul A. Schettler, maar zijn overzetting, als hij die al voltooidde, is ongedrukt gebleven en zoo het schijnt zoek geraakt.

Jammer genoeg is er later meermalen op deze z.g. vertaling gezinspeeld, wat licht aanleiding kan geven tot verwarring.

J. W. F. VOLKER
vertaler van het *Boek van Mormon*.

Het Zendingsorgaan

De *Ster* is dit jaar 40 jaar oud: het eerste nummer verscheen in Juni 1896. Aanvankelijk was het een maandblaadje, maar sedert Januari 1897 is het half-maandelijks verschenen. Met de jaren is

dit tijdschrift niet alleen een schatkest geworden van stichtelijke lectuur, maar tevens een geschiedbron van eenige beteekenis. Ook vele lied-vertalingen, nog niet in de bundels verschenen, zijn in de Ster-nummers vastgelegd. Nu het groepswerk in de Zending zulk een breede vlucht heeft genomen, wordt veel van de ruimte, dit spreekt vanzelf, daaraan gewijd.

Sedert Januari 1932 wordt het tijdschrift de *Ster van Nederland* genoemd.

Zangbundels

In 1884 verscheen het eerste Nederlandsche Mormoonsche liederbundeltje, evenals het tweede (in 1892 gedrukt) zonder muziek. De eerste bevatte 50 liederen, de tweede 58, de derde (1895) gaf 137 met de muziek voor ééne stem; de vierde in 1899: de eerste mooie bundel met vierstemmige muziek bevatte 175 liederen. In 1907 verscheen er weer een nieuwe bundel: 200 liederen deze keer. Deze uitgave, de vijfde dus, werd gevolgd door een zesde in 1920, welke laatste bundel dezelfde 200 liederen bevatte als zijn voorganger met een wijziging van één gezang: „Dat 's Heeren zegen op u daal”.

PIETER JACOB LAMMERS

1 Juni 1839 te Amsterdam geboren. Op 23 Juni 1864 door Hendrik van Steeter gedoopt. Werd op 22 October 1865 op zending geroepen en was tot 20 Augustus 1869 als zending werkzaam, waarna hij naar Utah vertrok. Arbeidde van 1875—1877 en 1882—1884 als zendingspresident. Onder zijn toezicht werd het eerste liederbundeltje uitgegeven. Overleed 1 Maart 1921 te Ogden, Utah.

Jeugdwerk-liederen werd uitgegeven.

Geloofsvervolgng

Ons land is een land van godsdienstvrijheid, maar alle richtingen hebben in het nog jonge verleden molestatie ondervonden, ook de Mormoonsche. De politie was in den regel gewillig ge-

noeg om bescherming te verleenen, maar het janhagel wist nu en dan de zendelingen overlast aan te doen.

In 1878 werden onder groot spektakel de ruiten en zitbanken in een huurzaal te Amsterdam gewelddadig gebroken en moest de zaal gesloten worden. In 1883 openbaarde zich te Heerenveen de vervolgingsgeest en in 1884 werd Aaldert J. Smeding met hooivorken uit Ommen verdreven. Pieter J. Lammers, die dit vertelt, deelt tevens mede dat hijzelf, 17 jaar van te voren (in 1867 dus) aldaar gesteenigd is geworden.

Een opgewonden menigte van vier of vijfhonderd man stond in 1896 John B. Ripplinger te Luik naar het leven. Broeder Ripplinger had een vooraanstaande Rooms-Katholieke familie, Creuiwels genaamd, gedoopt en bevond zich bij de nieuwe leden in huis toen de kwaadwillige bende onder grove dreigementen begon de woning te beschadigen. Gelukkig kwam de politie opdagen, voordat er ernstiger dingen gebeurden.

Ouderlingen Klaas Jongsma en Hyrum Hand werden in April 1898 te Hoogkerk en Vierverlaten zwaar mishandeld door opgewonden fabriekswerkers. De broeders werden geslagen en gestompt, broeder Jongsma zoo ernstig, dat het bloed hem uit den mond gutste. Broeder Hand werd tegen den grond geslagen, op onbarmhartige wijze geschopt en daarna voor dood in een sloot geworpen. Hij had er echter aan den overkant kunnen uitkrabbelen en dwars door de aardappelvelden zijn vreeselijk toegetakelde lichaam naar veilige haven weten te slepen.

Een jaar later werden ouderlingen Wm. W. Francis en Klaas Alkema door een opgewonden menigte lastig gevallen te Apeldoorn. De dood van een pasgedoopte (P. Oosterwijk) werd door het volk aan de onderdompeling toegeschreven en nu moesten de steenen, waarmede deze predikers bekogeld werden, zeker bewijzen dat die plechtigheid schadelijk was voor de gezondheid!

Vijandige lectuur

Reeds in 1855, zes jaar voordat de eerste zendelingen te Rotterdam voet aan wal zetten, verscheen er te Amsterdam een anti-Mormoonsch boek: „Geschiedenis van den Oorsprong en de lotgevallen der Mormonen”. In 1866 wemelden allerlei boeken, tijdschriften en kranten van leugens, volgens de rapporten. In 1884 schreef een predikant, Van Toorenenbergen genaamd, lange artikels tegen de Mormonen en in hetzelfde jaar zag een lasterlijke brochure het licht. In 1896 verscheen er te Dordrecht een schennend krantenartikel en in 1898 bracht een Brusselsch weekblad vijandige correspondentie. In 1904 publiceerde de *Staatscourant* (zie onder vriendschappelijke lectuur) een zonderlinge waarschuwing, die door heel de pers overgenomen werd. En in dat jaar begon ook dominee M. H. A. van der Valk zijn lasterpotjes op het vuur te zetten, waaraan hij zich later zelf zoo leelijk brandde. Ook andere predikanten, zooals Ph. J. Hoedemaker en

H. Bakker hebben nu en dan hun pen in gal gedoopt om tegen het Laterdaagsche Werk te strijden. In allerlei boeken en brochures is de Kerk, die niets te bemantelen heeft, zoogezegd ontmaskerd.

Vriendschappelijke lectuur

Nadat in 1902 *de Prins*, een geïllustreerd weekblad, een pro-Mormoonsch, verlucht artikel geplaatst had, hebben allerlei tijdschriften en dag- en weekbladen meermalen of het Mormonisme ronduit verdedigd of artikels van voorstanders opgenomen. De *Nieuwe Rotterdamsche Courant*, het *Nieuwsblad van Utrecht*, de *Telegraaf*, de *Rotterdammer Courant*, de *Nederlander*, het *Dordrechtsh Nieuwsblad*, *Eenheid*, de *Tempel*, *Neerlandia*, de *Maasbode* enz. enz., te veel om op te noemen. Soms treft men in deze lectuur aardige opmerkingen aan zooals de volgende reprimande uit de *Alkmaarsche Courant*, die een Mormoonsche bijeenkomst beschreef: „Een gedeelte van de aanwezigen was voortdurend zeer onhebbelijk, door op hinderlijke wijze te praten, te schuifelen en te lachen. Voorwaar een kinderachtige manier om te toonen dat men het met iemand niet eens is.”

Toen in 1909 *de Staatscourant* haar zonderlinge waarschuwing drukte, namen vooral *Het Volk* en de *Amsterdammer* het voor de heiligen der laatste dagen op. Het departement van justitie had bekend gemaakt, dat vrouwen, die voornemens waren Mormon te worden of naar Amerika te gaan, desgewenscht omtrent de sekte der Mormonen inlichtingen konden bekomen bij den directeur van het Rijksbureau ter bestrijding van den handel in vrouwen en meisjes te Amsterdam!

Asjeblieft!

Gelukkig werden er van verschillende kanten bedenkingen geopperd tegen de wijze van optreden van de Regeering in deze. De *Amsterdammer* constateerde, dat de Regeering, tot bewijzen geprest, niets anders had gedaan dan te zeggen dat het in het algemeen gevaarlijk is, als vreemdeling een land binnen te trekken, omdat van alle kanten gevaren loeren, en vervolgde toen (en ik wijs er hier op als een van de merkwaardigste niet-Mormoonsche verdedigingen, die ik op dit punt gezien heb — K.):

„Het schijnt dus niet voldoende te zijn, dat men een zelfs godsdienstig leven leidt om door onze zeer christelijke regeering te worden ontzien.

„Wat buiten den gezichtskring ligt van haar politieke kerkelijkheid wordt onrechtmatig in verdenking gebracht, zonder dat men daarna van excuus iets bemerkt.

„Oud-testamentische gebruiken, uit respectabele godsdienstige overwegingen gevolgd, uit even respectabelen maatschappelijken zin in de praktijk nagelaten, worden met prostitutie in één adem genoemd en van verontschuldiging — op christelijke of desnoods gewoon-paganistische manier — merkt men niets!

„Er zijn, blijkt het — en het heeft zijn vroolijken kant — ook in de tallooze godsdienstige secten, die onze aarde helpen bevolken, *standen* en *rangen*.

(Zie vervolg bidz. 250).

ZENDELINGEN WERKZAAM IN

1e rij: Lee R. Ossmen, Richard S. Lewis, Dow Ted Lewis, A. Bond Denhalter. 2e rij: Melvin L. Neerings, Hermans Lyon-Forsberg, Lawrence Lyon, James K. Lyon, Joseph D. Hodges. 3e rij: Frank B. Jex, David W. Lyon, John F. Lyon, T. Edgar Lyon, Joseph P. Lambert. 4e rij: John A. Roghaar, William Mulder, Henry Visser Sr., John van Drimmelen, Alma R. Guthrie. 5e rij: J. Paul Vorkink, R. Julian Willey, Lynn A. Argyle, A. Elden Bingham.

DE NEDERLANDSCHE ZENDING

1e rij: Owen Dale Clegg, Glenn H. Lybbert, Jacobus J. van Langeveld, Barney H. Hilton, H. Glenn Bingham,
2e rij: Platt D. L. Ward, Teda v. Dongen-Kwant, Sebastiaan v. Dongen, Ronald v. Dongen, Cornelis de Jong,
Adrianna de Jong, Jules Dieu Jr. 3e rij: La Mar T. Holt, A. Blain Vance, Leon R. de Korver, Franklin
H. Hawkins. 4e rij: Neil W. Kooyman, Harold B. Watkins. 5e rij: Tracey G. Call, W. Boice Carr,
Thomas B. Ingram.

„De Mormonen zijn niet eben-bürtig. Onze christenregeerders trekken er den neus voor op!” (*Stedelijke Courant*, Amsterdam, 21 Sept. 1909).

De Arnhemsche Courant betoogde, zoo schreef *het Nieuws van den Dag*, dat door de publicatie van den directeur van het genoemde Rijksbureau het vermoeden bevestigd werd dat men hier te doen had met een ketterjacht, een aanranding der bij de artt. 167 en 168 der Grondwet gewaarborgde godsdienstvrijheid. (*Nieuws v. d. Dag*, 15 Sept. 1909).

Mormoonsche uitgaven, zooals de *Redelijke Theologie* en het *Bijenkorfmeisjes Handboek* kregen vriendelijke critiek, zoo ook enkele pro-Mormoonsche boeken in de Engelsche taal.

Het Uitzicht

Nu wij in het kort een en ander besproken hebben, dat zich in de afgelopen vijf-en-zeventig jaar in de Nederlandsche Zending heeft afgespeeld, ligt de vraag voor de hand: *Wat zal de toekomst brengen?* En mij dunkt is daarop het antwoord reeds gegeven, en wel in de *Peptomist* (zendelingen-blaadje) van Juni van dit jaar: „In 1861 werd het herstelde Evangelie in Holland ingevoerd; in 1936 begint het eerst goed post te vatten!”

Dat werd niet op losse gronden geschreven: het eerste kwartaal van dit jaar toont reeds een aanmoedigende toename van nieuwe leden. Veel zal natuurlijk van den ijver der zendelingen en der leden afhangen. Maar dat er nog duizenden zijn in het vrijheidsminnende Nederland, die de nieuwe openbaringsboodschap zullen omhelzen, lijdt geen twijfel. Het zoogenaamde „Mormonisme” is geen menschenwerk: de God des hemels is het begonnen en stuwt het. Het is een triomfantelijke wereldbeweging, die eerst nu als zoodanig de aandacht begint te trekken en waarbij — het kan niet anders — zich nog tallooze nazaten van Bataaf en Fries zullen aansluiten. Salt Lake City, Utah, Juni 1936.

ZENDT UW GETUIGENIS NAAR DE VASTENVERGADERING

Indien U de vastenvergadering niet kunt bezoeken — uit oorzaak van ziekte of omdat U te ver van een georganiseerde gemeente af woont, of door werkzaamheden, dient U toch met de leden aan hun getuigenisvergadering deel te nemen, *in absentia*. U kunt dit doen door terzelfder tijd te vasten, en dan Uw getuigenis op te schrijven en naar den gemeentepresident te zenden met het verzoek, dit tijdens den dienst den aanwezigen voor te lezen.

U zult voor dit eenzaam vasten gezegend worden en eveneens de in de vergadering aanwezige leden door Uw getuigenis zegenen.

DE STER NEDERLANDSCH ORGAAN VAN DE LATERDAGSCHE HEILIGEN

Redacteur: T. EDGAR LYON - Assistente: JOHANNA A. RIET.

VAN DE REDACTIE

Het Herstelde Evangelie 75 jaar in Nederland.

5 Augustus 1936 is de dag, waarop twee nederige ouderlingen van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen 75 jaar geleden voet aan Nederlands kust zetten, om de boodschap van het Herstelde Evangelie aan de afstammelingen van Batavieren en Friezen te brengen. Ofschoon Orson Hyde in 1841 tot de Joodsche leiders in Rotterdam en Amsterdam had gepredikt, waren toch deze twee mannen de eersten, die speciaal waren geroepen en terzijde gezet tot het prediken, doopen en organiseeren van gemeenten in Nederland. Beide waren Europeanen — de eene een Fries, de andere een Duitscher. Beiden hadden het Evangelie op Europeeschen grond gehoord en aangenomen. Beiden waren later naar de valleien der bergen vertrokken, waar de Heiligen waren vergaderd, om de fundaties van „den berg van het Huis des Heeren” te leggen. Beiden hadden familie, aardsche goederen en vrienden achtergelaten om naar Europa terug te keeren, en daar anderen de goede tijdingen van groote vreugde, welke zij hadden ontvangen, bekend te maken.

In de jaren, welke volgden, werden 800 anderen op dezelfde wijze geroepen, terzijde gezet en voor de zendingen gezegend, hebben zonder salaris of financieële verdienste of hoop op aardsche belooning in dit land gearbeid, om het door hen ingeluide werk verder voort te zetten.

Zij hebben vaders en moeders, vrouwen en kinderen, broeders en zusters en vrienden achtergelaten om hun tijd en hun talenten te besteden in het verkondigen van hun boodschap aan anderen. Sommigen hebben vervolging moeten verduren in den vorm van ernstige lichamelijke mishandeling door het gepeupel, aangezet door leugen, vooroordeel en verkeerd begripen. Sommigen hebben ziekten doorstaan, lagen in eenzame kamers en ziekenhuizen in een vreemd land, ver van hun geliefden. Enkelen zijn op Nederlandschen bodem gestorven en twee graven in Groningen zijn het stille bewijs van het droeve feit, dat enkelen der geliefden thuis zelfs nimmer meer het stoffelijk overschot hebben gezien van hen, die zij zoo gewillig hebben afgestaan om het Evangelie te prediken. Laster en leugen werden onophoudelijk op anderen geladen, terwijl dikwijls ontmoediging het lot van velen was.

Waarom hebben zij deze 75 jaar, ondanks al deze moeilijkheden, volgehouden? Het antwoord is bij hen te vinden en overal bij alle trouwe volgelingen van Jezus — *in het persoonlijk getuigenis van de goddelijkheid van het Evangelie, hetwelk zij hadden ontvangen*, Zij streden voort, ondanks ontmoediging, ondanks vervolging, leugens, onrechtvaardige verdrukking, ondanks het feit, dat Satan alle machten der hel tegen hen samenspande, omdat zij wisten, dat zij de waarheid hadden en de waarheid uiteindelijk zou zegevieren. En met waarheid en recht aan hun zijde, wisten zij dat één persoon en God een meerderheid vormden, ondanks alles, wat menselijke en satanische machten mochten doen, om hun pogingen te dwarsboomen.

Dat levende getuigenis, hetwelk in hun hart brandde, is de machtigste kracht, welke de sterfelijke mensch tot zijn bondgenoot kan hebben. Toen Joseph Smith zich dien gedenkwaardigen lentemorgen in 1820 van het boschje afwendde, had hij iets ervaren, dat niet van hem kon worden weggenomen. Het was de kennis, dat hij een visioen gezien had. Hij zeide: „Ik heb een visioen gezien. Ik wist het en ik wist dat God het wist en wie was ik om te verloochenen, wat Hij mij had geopenbaard?” Deze zelfde geest brandde ook in het hart van alle laterdaagsche heiligen en in den fundamenteelen drang, welke driekwart eeuw in de Nederlanden de toorts der waarheid helder brandend heeft gehouden.

Wat is in deze jaren bereikt? Elders in dit nummer kunnen berichten worden gelezen over hetgeen is tot stand gebracht. Doch waardevoller dan de koude feiten, welke door deze cijfers worden aangetoond, is de vreugde, welke deze boodschap van het levend christendom in het leven heeft gebracht van hen, die aan zijn vereischten hebben voldaan. Innerlijke vreugde, ervaren door hem, die waarlijk bekeerd, den water- en geestesdoop heeft ondergaan en weet, dat hij een eeuwig verbond met zijn God heeft gemaakt, kan niet naar geldswaarde worden geschat. Evenmin kan dit met de zegeningen, welke door de zalving de zieken in tijden van verdriet hebben ontvangen noch met de vertroostende verzekering van het eeuwig leven, wanneer de dood onze huizen betreedt noch met het vreugdegevoel, hetwelk het Priesterschap geeft. Deze dingen zijn gedeelten van de Paarl van Grootte Waarde, wier waarde alle andere dingen te boven gaat.

Tijdens meer dan de eerste 65 jaar van de geschiedenis dezer zending is een groot gedeelte der bekeerlingen uit Holland vertrokken, om het land Zion in het Rotsgebergte te helpen opbouwen. Meer dan dertig jaar hebben de Kerkautoriteiten getracht, deze emigratie te ontmoedigen en er op aangedrongen, in het vaderland te blijven en daar de Kerk op te bouwen. Eindelijk, enkele jaren geleden, dwongen regeeringsmaatregelen tusschen verschillende landen tot stopzetting der emigratie en lieten slechts gelegenheid voor één ding — „het opbouwen van Zion in Europa”. Want Zion is de „reine van hart” en waar zij zijn, zal „Zion”

wezen. In 1861 werd het herstelde Evangelie in Nederland ingevoerd; in 1936 begint het eerst goed post te vatten. De Kerk begint op eigen beenen te staan, niet als een „zending”, doch als de vestiging van een deel van het Koninkrijk van God in Nederland. Haar gemeenten worden hechter en sterker gemaakt. De kinderen groeien op en de ouders worden oud in de Kerk, terwijl allen intusschen hun talenten en bekwaamheden ontwikkelen in het dienen van God en het versterken van Zijn Koninkrijk.

En wat aangaande de toekomst? Dit dient een rooskleurige te zijn. Met de plaatselijke Priesterschap, welke de verschillende functies van het Priesterschap waarneemt en de hulporganisaties ter ondersteuning van ouderdom en jeugd, zal de Kerk in dit land groeien en voortgaan. Door de Kerk opgetrokken kerkgebouwen en vergaderzalen en ontspanningszalen dienen op dezen bodem te verrijzen. De leden dienen een leiderschap te ontwikkelen, dat hun in de voorste rijen der leiders van de naties zal plaatsen. Geleid door de idealen van het Evangelie, geïnspireerd door den Heiligen Geest en aangevuurd tot dienstbetoon door het voorbeeld van hen, die meer dan een eeuw geleden in de herstelling van de Kerk van Christus op aarde hun steun verleenden, dient de Kerk in Nederland strijdend haar eeuwfeest tegemoet te gaan. Niet langer behoeven wij onze leerstellingen te verdedigen of tijd te spandeeren aan het afslaan der lasterlijke aanvallen en valsche beschuldigingen van misleide tegenstanders. De door God op aarde geopenbaarde waarheid, door instrumentaliteit van den profet Joseph Smith, behoeft geen verdediging. Het evangelie is waar. Het zal eeuwiglijk als waarheid staan en de vereenigde oppositie van alle machten kan het niet tegengaan. Het is onze plicht, aanvallend op te treden tegen de machten der duisternis en onze vijanden tot een grooter licht te leiden, door middel van bekwaam leiderschap, reinere gedachten, hoogere idealen, edelere aspiraties en onzelfzuchtiger dienstbetoon. Dit alles kan worden bereikt, wanneer wij slechts het persoonlijk getuigenis van de waarde van het Evangelie voor ons en voor de wereld ontvangen.

Wanneer wij voortmarcheeren, het gelaat naar het licht der eeuwige waarheid gewend, laat dan ons lied dat bekende oude lofgezang der Pioniers zijn:

„Komt, Heil'gen, komt! Geen werk noch strijd gevreesd,
 Maar Uw reis blij volbracht!
 Schijnt ook de tocht wat zwaar, zijt kloek van geest,
 Naar uw kruis krijgt gij kracht!

L.

Wist U

- dat Orson Hyde in 1841 het Evangelie in Rotterdam en Amsterdam predikte?*
- dat op 5 Augustus 1861 het zendingswerk in de Nederlanden officieel werd aangevangen?*
- dat op 1 October 1861 de eerste doopdienst in Nederland plaatsvond nabij Broek b|Akkerwoude (Fr)?*
- dat de eerste gemeente te Amsterdam werd georganiseerd in Mei 1862?*
- dat de eerste conferentie der Nederlandsche Zending werd gehouden te Gorinchem, 22 October 1865?*
- dat de eerste in Nederland gedrukte tractaat „Verstaat gij ook hetgeen gij leest?“ vier bladzijden bestoeg en in Juni 1866 te Amsterdam werd uitgegeven?*
- dat er zes uitgaven van »Heilige Lofzangen« zijn geweest, waarvan de eerste in 1884?*
- dat de eerste Zondagsscholen in 1886 werden georganiseerd?*
- dat de eerste Zusters-Hulpvereniging in 1888 te Amsterdam werd georganiseerd?*
- dat de zendelingen van Nederland in 1895 naar Luik en Seraing gingen en daar het Evangelie predikten; later daar gemeenten vestigden?*
- dat er drie Hollandsche uitgaven van het BOEK VAN MORMON zijn geweest, waarvan de eerste in 1890?*
- dat in 1896 het ledental der Kerk in Nederland de 1000 had bereikt?*
- dat DE STER (later DE STER VAN NEDERLAND) voor het eerst in Juni, 1896, werd uitgegeven?*
- dat twee zendelingen, die in 1906 stierven, in Groningen werden begraven?*
- dat in de Herstelde Kerk in Nederland ruim 8000 personen zijn gedoopt?*
- dat meer dan 3400 leden vanuit Nederland naar Amerika zijn vertrokken?*
- dat ruim 800 zendelingen tijdens de laatste 75 jaar in de Nederlandsche Zending hebben gearbeid?*
- dat 35 verschillende zendingspresidenten over de Zending hebben gepresideerd?*
- dat ten tijde van het 75-jarig bestaan er in de Nederlandsche Zending 38 vanuit Amerika afkomstige zendelingen werkzaam zijn?*

JEZUS DE CHRISTUS

(Les voor Ouders- en Evangelieeërklas)

Voor 3en, 4en en 5en Zondag in Augustus 1936.

(Vervolg)

HOOFDSTUK XIX.

De tarwe en het onkruid

Een andere gelijkenis, wat betreft de feitelijke geschiedenis eenigszins aan de voorgaande verwant, wederom handelend over zaad en zaaien, en evenals de eerste door een uitlegging gevolgd, werd als volgt door den Meester gegeven :

„Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan een mensch, die goed zaad zaaide in zijnen akker; en als de menschen sliepen, kwam zijn vijand, en zaaide onkruid midden in de tarwe en ging weg. Toen het nu tot kruid opgeschoten was en vrucht voortbracht, toen openbaarde zich ook het onkruid. En de dienstknechten van den heer des huizes gingen en zeiden tot hem : Heere ! hebt gij niet goed zaad in uwen akker gezaaid ? van waar heeft hij dan dit onkruid ? En hij zeide tot hen : Een vijandig mensch heeft dat gedaan. En de dienstknechten zeiden tot hem : Wilt gij dan, dat wij heengeen en datzelve vergaderen ? Maar hij zeide : Neen, opdat gij, het onkruid vergaderende, ook mogelijk met hetzelfde de tarwe niet uittrekt. Laat ze beide te zamen opwassen tot den oogst, en in den tijd des oogstes zal ik tot de maaiers zeggen : Vergadert eerst dat onkruid, en bindt het in busselen, om het te verbranden ; maar brengt de tarwe samen in mijne schuur”.¹⁾

Toen Jezus zich in het huis, waar Hij Zijn intrek had genomen, had teruggetrokken, kwamen de discipelen, zeggende : „Verklaar ons de gelijkenis van het onkruid des akkers”.

Hij, antwoordende, zeide tot hen : Die het goede zaad zaait, is de Zoon des menschen ; en de akker is de wereld ; en het goede zaad zijn de kinderen des koninkrijks ; en het onkruid zijn de kinderen des boozen. En de vijand, die het gezaaid heeft, is de duivel ; en de maaiers zijn de engelen. Gelijkerwijs dan het onkruid vergaderd en met het vuur verbrand wordt, alzoo zal het ook zijn in de voleinding dezer wereld : De Zoon des menschen zal Zijne engelen uitzenden en zij zullen uit Zijn koninkrijk vergaderen al de ergernissen, en degenen, die de ongerechtigheid doen, en zullen hen in den vurigen oven werpen ; daar zal weening zijn en knersing der tanden. Dan zullen de rechtvaardigen blinken, gelijk de zon in het koninkrijks hun Vaders ; Die ooren heeft om te hooren, die hoore !²⁾

Volgens de uitlegging van den Leeraar was Hijzelf de zaaier, de Zoon des Menschen ; en daar de toestand van de tarwe en

¹⁾ Matth. 13 : 24-30.

²⁾ Verzen 36-43.

het onkruid, dat te zamen opgroeide, er een was, welke zal voortduren tot „de voleinding der wereld”, zijn zij, die waren verordineerd, om na Hem met de bediening voort te gaan, stilziggend eveneens zaaiers. Het hier besproken zaad is niet, evenals in de laatste gelijkenis, het evangelie zelf, doch de kinderen der menschen; het goede zaad stelt voor de oprechten van hart, de rechtvaardige kinderen van het koninkrijk; terwijl het onkruid die zielen zijn, die zich aan het kwade hebben overgegeven en onder de kinderen van den booze gerekend worden. Geïnspireerd door ijver voor des Meesters werk, zouden de dienstknechten met krachtige hand het onkruid hebben uitgetrokken, doch hun onverstandig, hoewel goedbedoeld werk zou het nog jonge tarwe in gevaar hebben gebracht, daar het in het eerste groeistadium moeilijk zou zijn geweest het een van het ander te onderscheiden en door de ineenstrengeling der wortels zou het waardevolle graan veel schade zijn veroorzaakt.

Een groote les van de gelijkenis, geheel apart van de voorstelling der daadwerkelijke huidige en toekomstige toestanden, is die van geduld, lijdzaamheid en verdraagzaamheid — elk een eigenschap van de Godheid en een karaktertrek, welken alle menschen dienen aan te kweken. Het onkruid in deze gelijkenis aangehaald, kan worden beschouwd als een soort schadelijk onkruid, in het bijzonder dat, hetwelk bij den eersten groei veel overeenkomt met het goede graan.¹⁾ Een alreeds met graan bezaaid veld nogmaals overzaaien met onkruidzaad is een soort kwaadwillige daad, welke zelfs heden niet onbekend is.²⁾ De zekerheid van een scheidingstijd, wanneer het tarwe in de voorraadschuur des Heeren zal worden bijeengegaard en het onkruid verbrand worden, opdat hun giftig zaad zich niet meer kan vermeerderen, wordt zonder twijfel door des Heeren eigen uitlegging gegeven.

Zoo belangrijk is de in deze gelijkenis vervatte les en zoo zeker is de letterlijke vervulling van de daarin weergegeven voorspellingen, dat de Heere door openbaring in deze bedeeling een verdere uiteenzetting heeft gegeven, een tijd, waarin de toepassing direct en onmiddellijk is. Sprekend door Joseph Smith, den Profeet, in 1832, zeide Jezus:

„Doch ziet, de laatste dagen, zelfs thans, terwijl de Heere het woord begint voort te brengen, en de halm begint uit te spruiten en nog teeder is; zie, voorwaar zeg Ik u, de engelen, die gereed en wachtende zijn voortgezonden te worden de velden af te maaien, roepen tot den Heere dag en nacht; doch de Heere zeide tot hen, rukt het onkruid niet uit, terwijl de halm nog teeder is (want voorwaar, uw geloof is zwak) opdat gij de tarwe niet eveneens verwoest. Daarom laat de tarwe en het onkruid te zamen opgroeien,

¹⁾ Aanteekening 3.

²⁾ Aanteekening 4.

totdat de oogst volkomen rijp is, dan zult gij eerst de tarwe vanuit het onkruid verzamelen, en na het vergaderen der tarwe, ziet, het onkruid wordt in bundelen gebonden en het veld verblijft om verbrand te worden." ¹⁾)

Het zaad, dat in stilte groeit

Mattheus meldt de gelijkenis van het onkruid als onmiddellijk volgend op die van den Zaaier; Markus geeft in dezelfde volgorde een gelijkenis weer, welke alleen in zijn geschriften te vinden is. Ze wordt in schetsvorm gegeven en door critische vertolkers zou ze eerder als een eenvoudige overeenkomst worden beschouwd dan een typische gelijkenis. Ze luidt als volgt:

„En Hij zeide: Alzoo is het koninkrijk Gods, gelijk of een mensch het zaad in de aarde wierp en voorts sliep en opstond, nacht en dag; en het zaad uitsproot, en lang werd, dat hij zelf niet wist hoe; want de aarde brengt van zelve vrucht voort; eerst het kruid, daarna de aar, daarna het volle koren in de aar. En als de vrucht zich voordoet, terstond zendt hij de sikkel daarin, omdat de oogst daar is." ²⁾)

Het is ons niet bekend, of de discipelen vroegen en of de Meester hiervan of van een latere gelijkenis een uitlegging gaf. ³⁾) In deze geschiedenis vinden wij krachtig de levensvatbaarheid van het waarheidszaad geïllustreerd, ofschoon de heimelijke groeiprocessen voor allen behalve God alleen een mysterie zijn. Een man, die zaad geplant heeft, moet dit alleen laten. Hij kan het veld verzorgen, onkruid verwijderen, de planten zoo goed mogelijk beschermen, doch de groei zelf is afhankelijk van toestanden en krachten, welke buiten zijn uiteindelijke macht liggen. Ofschoon het Paulus was, die had geplant en Apollos, die had nat gemaakt, kon toch niemand dan God alleen den wasdom geven. ⁴⁾) Degene, die zaaide, kan zijn andere zaken behartigen, want het veld vraagt niet voortdurende of uitsluitende aandacht; niettemin ontwikkelt zich onder de invloeden van zonneschijn en regen, van koelte en dauw het kruid, daarna de aar en te zijner tijd het volle koren in de aar. Wanneer het graan rijp is, haalt de man verheugd zijn oogst in.

De zaaier in deze geschiedenis is de geautoriseerde prediker van het woord van God; hij plant het zaad van het evangelie in het hart der menschen, niet wetende, wat het resultaat zal zijn. Hij gaat ergens anders met hetzelfde of ander bedieningswerk voort, wijdt zich aan zijn opgelegde plichten op andere velden en laat met geloof en hoop aan God het resultaat van zijn planten over. In den oogst der door zijn arbeid bekeerde zielen wordt hij ver-

¹⁾ *Leer en Verbonden* 86:4-7; lees de geheele afdeeling.

²⁾ Mark. 4:26-29.

³⁾ Aanteekening 5.

⁴⁾ 1 Kor. 3:6.

rijkt en blijde gemaakt. ¹⁾ Deze gelijkenis was wellicht meer in het bijzonder tot de apostelen en de meest toegewijden der andere discipelen gericht, dan tot de menigte in het algemeen; de les is er een voor leeraars, voor werkers op des Heeren velden, voor de gekozen zaaiers en oogsters. Ze is van voortdurend belang, heden even toepasselijk als toen voor het eerst uitgesproken. Laat het zaad worden gezaaid, al wordt de zaaier direct tot andere velden of andere plichten geroepen; in den blijden oogsttijd zal hij zijn loon vinden.

Het mosterdzaad

„Eene andere gelijkenis heeft Hij hun voorgesteld, zeggende: Het koninkrijk der hemelen is gelijk aan het mosterdzaad, hetwelk een mensch heeft genomen en in zijnen akker gezaaid; hetwelk wel het minste is onder al de zaden, maar wanneer het opgewassen is, dan is 't het meeste van de moeskruiden, en wordt het een boom, alzoo dat de vogelen des hemels komen en nestelen in zijne takken”. ²⁾

Dit kleine verhaal, gericht tot de vergaderde menigte, moet velen tot nadenken hebben gestemd, door de eenvoudigheid van het weergegeven voorval en de door en door onjoodsche toepassing er van. Volgens de door de leeraars onderwezen gedachte van den tijd zou het koninkrijk vanaf den beginne groot en glorieus zijn; het zou worden ingeluid met het geschal van trompetten en het marcheeren der legers, met Koning Messias aan het hoofd; toch sprak deze nieuwe Leeraar, dat het zulk een klein begin had, dat het met een mosterdzaad kon worden vergeleken. Teneinde de illustratie doeltreffender te maken, gaf Hij nader aan, dat het besproken zaad „het minste is onder al de zaden”. Deze overtreffende uitdrukking werd in betrekkelijken zin gegeven; want er waren en zijn kleinere zaden dan het mosterdzaad, zelfs onder de tuinplanten, waaronder wijruit en papaver zijn te noemen; doch een elk dezer planten is in vollen wasdom zeer klein, terwijl de goed-ontwikkelde mosterdplant een der grootste onder de gewone kruiden is en een groote tegenstelling vormt, wanneer het kleine zaadje zich tot een uitspreidend boompje ontwikkelt.

Bovendien was de vergelijking „zoo klein als een mosterdzaadje” onder de Joden van dien tijd een alledaagsch gebruik. De vergelijking, door Jezus bij een andere gelegenheid gebruikt, bewijst de gewone toepassing er van, en wel toen Hij zeide: „Zoo gij geloof hadt als een mosterdzaad . . . zal niets u onmogelijk zijn.” ³⁾ Men moet ook weten, dat de mosterdplant in Palestina een grootere

¹⁾ Lees des Heeren vroegtijdige belofte van zielen als het loon van de aangenomen oogsters; Joh. 4: 35-38; zie eveneens Matth. 9: 37, 38; Luk. 10: 2.

²⁾ Matth. 13: 31, 32; vergelijk Mark. 4: 30-32; Luk. 13: 18, 19.

³⁾ Matth. 17: 20; vergelijk Luk. 17: 6.

hoogte bereikt dan in meer noordelijke klimaten.¹⁾ De les van de gelijkenis is duidelijk te zien. Het zaad is een levend iets. Wanneer juist geplant neemt het de voedzame stoffen der aarde en atmosfeer in zich op en verwerkt ze, het groeit en is te zijner tijd in staat, den vogels voeding en huisvesting te verleen. Evenzoo is het waarheidszaad levensvatbaar, het leeft en is tot zulk een ontwikkeling in staat, dat het allen, die komen zoeken, geestelijk voedsel en beschutting kan geven. In beide gevallen brengt de plant in vollen wasdom zaad in overvloed voort, en zodoende kan door een enkele zaadkorrel een geheel veld worden bedekt.

Aanteekeningen.

3. **Het onkruid.** — Deze uitdrukking komt nergens anders in den Bijbel voor dan in dit voorbeeld van de gelijkenis. Elke soort onkruid, in het bijzonder een vergiftig soort, dat den ingezamelden oogst ernstig zou benadeelen, zou eenvoudig voor des Meesters doeleinde in het voorbeeld hebben kunnen dienst gedaan. Het gewoonlijk aangenomen traditioneele geloof is, dat de plant, waarnaar in de gelijkenis wordt verwezen, het dolik-onkruid is, botanisten bekend als *Lolium temulentum*, een soort met weerhaakjes bezaaid roggegras. In de eerste groeiperiode lijkt deze plant zeer veel op tarwe en is heden voor de landbouwers in Palestina een plaag; ze wordt door de Arabieren „zowan” of „zawan” genoemd, welke naam, volgens Arnot, die Thompson citeert „veel overeenkomst vertoont met het origineele woord in den Griekschen tekst”. De schrijver van het artikel „Onkruid” in Smith's *Dictionary* zegt: „Critici en uitleggers zijn het er over eens, dat het Grieksche meervoud *zizania* . . . het onkruid aanduidt, „behaard dolik” (*Lolium temulentum*), een wijd en zijd verspreide gras-soort, en het eenige soort, dat schadelijk is. De dolik lijkt, voor ze rijp is, veel op tarwe en de wortels der twee strengelen zich vaak ineen; vandaar het gebod, dat het „onkruid” moest blijven staan tot den oogsttijd, opdat de menschen niet bij het uittrekken van het onkruid eveneens de tarwe zouden mee uittrekken. Wanneer meer uitgegroeid, is deze dolik gemakkelijk van tarwe en gerst te onderscheiden, doch wanneer nog weinig ontwikkeld, zou ze zelfs door het nauwkeurigste onderzoek niet worden ontdekt. Zelfs de landbouwers, die in dit land gewoonlijk hun velden wieden, pogen niet het een van het ander te onderscheiden . . . De smaak is bitter en wanneer afzonderlijk gegeten, of zelfs, wanneer verspreid in gewoon brood, veroorzaakt het duizeligheid en is vaak een hevig braakmiddel”. De tweede aanhaling is uit Thompson's *The Land and the Book*, II, 111, 112. Men beweert, dat de dolik een gedegeneerde soort tarwe is; en door deze gedachte te handhaven, heeft men getracht, aan de instructieve gelijkenis van onzen Heere bijkomstige betekenis te geven; er is echter voor de gedwongen aanname geen wetenschappelijke verzekering en ernstige onderzoekers zullen zich daardoor niet laten misleiden.

4. **De slechtheid van den zaaiër van het onkruid.** Men heeft pogingen in het werk gesteld, de gelijkenis van het onkruid te geringschatten op grond van het feit, dat ze steunt op een ongewone indien niet onbekende daad. Trench weerstaat als volgt de kritiek (*Notes on the Parables*, blz. 72, 73): „Onze Heere voerde hier niet zonder voorbeeld een soort boosaardigheid aan, doch gebruikte er één, welke Zijn hoorders voldoende bekend was, één zoo gemakkelijk uitvoerbaar en met zoo weinig risico, en toch met zulke groote en langdurige gevolgen, dat het niet vreemd is, dat, waar lafheid en wraakzucht te zamen gingen, dit dikwijls

¹⁾ Aanteekening 6.

de vorm was, waarin zij zichzelf vertoonden. In vele gedeelten zijn er de sporen van te vinden. In de Romeinsche wet wordt de mogelijkheid van dezen vorm van onrecht overwogen; en een moderne schrijver, welke de Schriften volgens de gewoonten en gebruiken van het Oosten toelicht, waarmede hij door een verblijf aldaar bekend is geraakt, bevestigt, dat dit in Indië nog wordt gedaan." In een bijgevoegde aantekening zegt de schrijver: „Ook dichter bij huis zijn wij niet zonder een dergelijke boosheid. In Ierland heb ik een vertrekkenden pachter gekend, die uit boosaardigheid om zijn uitzetting wilde haver in de velden zaaide, welke hij achterliet. Deze groeiden en brachten zaad voort vóór den oogst, waartusschen het gezaaid was, evenals dit met het onkruid in de gelijkenis het geval was, en het was bijna onmogelijk het uit te trekken ”

5. De gelijkenis van het zaad, dat in stilte groeide. Deze gelijkenis heeft onder de uitleggers veel oorzaak tot redetwisten gegeven, daar de vraag was, wie bedoeld wordt met den man, die het zaad in den grond gooide. Indien, zooals in de gelijkenissen van den Zaaier en het onkruid, de Heere Jezus de planter is, hoe, vragen enkelen, kan er dan gezegd worden „dat het zaad uitsproot, en lang werd, dat hij zelf niet wist, hoe”, wanneer alle dingen Hem bekend zijn? Indien aan den anderen kant evenwel de planter de geautoriseerde prediker of leeraar van het evangelie voorstelt, hoe kan er dan gezegd worden, dat hij in den oogst-tijd „de sikkel daarin zendt”, terwijl het uiteindelijk oogsten der zielen het voorrecht van God is? De verwarring der critici ontstaat door hun pogen, om in de gelijkenis een letterknechterij te vinden, welke de Heere nimmer heeft bedoeld. Of het zaad door den Heere Zelf geplant werd, toen Hij persoonlijk onderwees of door een Zijner gevolmachtigde dienstknechten, het zaad leeft en zal groeien. Er is tijd voor noodig; het kruid verschijnt eerst, en wordt gevolgd door de aar en de aar wordt op den juisten tijd rijp zonder de voortdurende aandacht, welke het vormen der verschillende deelen met de hand zou vereischen. De man, in de gelijkenis voorgesteld, is slechts een gewone landbouwer, die plant en wacht en te zijner tijd oogst. De daarin vervatte les is de levensvatbaarheid van het zaad als een levend iets, door zijn Schepper beëldigd met de bekwaamheid tot beide, groeien en ontwikkelen.

6. Het Mosterdzaad. De wilde mosterd, welke in de matige zone zelden een hoogte bereikt van meer dan drie of vier voet, bereikt in half tropische landen de hoogte van een paard en zijn berijder (Thompson, *The Land and the Book*, II, 100). Zij, die de gelijkenis hoorden, hebben klaarblijkelijk het verschil tusschen de grootte van het zaad en die van de geheel ontwikkelde plant begrepen. Arnot (*The Parables*, blz. 102) zegt zeer terecht: „Deze plant werd klaarblijkelijk door den Heere gekozen, niet om haar absolute grootte, doch omdat ze — en dit werd ook erkend — een treffend voorbeeld was van het uitgroeien van iets zeer kleins tot zeer groot. Ze schijnt te dien tijde in Palestina het kleinste zaad te zijn geweest, waarvan zulk een groote plant kon groeien. Er waren misschien kleinere zaden, doch de planten, welke daarvan groeiden, waren niet zoo groot; en er waren grootere planten, doch de zaden daarvan waren niet zoo klein”. Edersheim (I, blz. 593) meldt, dat de geringe grootte van het mosterdzaad gewoonlijk ter vergelijking door de rabbijnen werd gebruikt „teneinde een kleine hoeveelheid aan te duiden zooals de laatste druppel bloed, de minste verontreiniging, enz.” Dezelfde schrijver gaat voort, sprekende over de volwasen plant „Inderdaad lijkt ze niet langer op een groote soort tuinkruid of struik, doch „wordt” of liever lijkt op „een boom” — zooals Lukas het zegt, „een grooten boom”, natuurlijk niet in vergelijking met andere boomen, doch met de tuin-struiken. Zulk een groei van het mosterdzaad was eveneens een bekend feit te dien tijde en wordt inderdaad nog in het Oosten waargenomen.... En de algemeene beteekenis zou

gemakkelijker worden begrepen, dat een boom, welks wijduitgespreide takken den vogelen des hemels beschutting boden, een bekend Oud Testamentisch voorbeeld was van een machtig koninkrijk, dat de natiën beschutting bood (Ezech. 31:6, 12; Dan. 4:12, 14, 21, 22). Inderdaad wordt het op specifieke wijze gebruikt als een voorbeeld van het Messiaansch Koninkrijk (Ezech. 17:23)".

(Wordt vervolgd).

NIEUWS VAN DE KERK IN NEDERLAND

Overleden

VERSTRATE. — Op 7 Juli j.l. overleed te Amsterdam Willem Verstrate van de Amsterdamsche gemeente. Hij werd 14 Juni 1877 te St. Philipsland (Z.) geboren en 28 November 1908 door Oud. David D. Brimhall gedoopt. Op 11 Juli 1936 had te Amsterdam de teraardebestelling plaats.

Aangekomen

Op 23 Juli j.l. kwam te Rotterdam aan Oud. Richard Smith Lewis, broeder van Oud. Dow Ted Lewis, thans te Leeuwarden werkzaam, teneinde eveneens in Holland zendingsarbeid te verrichten. Rotterdam is hem als eerste standplaats aangewezen als medewerker van Oud. W. Mulder.

Verplaatsingen

Oud. P. L. D. Ward is van Leiden naar Overmaas verplaatst.

Oud. J. Dieu Jr. is vanuit Overmaas vertrokken en in Leiden werkzaam gesteld.

EEN OPROEP AAN KERKLEDEN

Onder de leden van de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen in de Nederlanden zijn vele leden, die merkwaardige geloofsopbouwende ondervindingen hebben opgedaan. Het kunnen voorvallen zijn geweest, waarbij de macht van het Priesterschap werd getoond in het genezen van zieken, of door zegeningen of den geest van voorlichting of profetie. Wellicht zijn het gevallen, waarbij geloof of inspiratie of gebed een machtige rol speelden. Andere leden zouden door het hooren er van in hun geloof worden versterkt. *De Ster van Nederland* verzoekt u — ja, dringt er bij u op aan — deze gebeurtenissen op duidelijke wijze op te schrijven en in te zenden. Vermeldt daarbij tijd en plaats van het gebeurde, noemt daarbij personen en geeft weer, wat er is gebeurd. Het ligt in het voornemen, deze te publiceeren en zij dienen derhalve juist tot in bijzonderheden verteld te worden. Wie zal de eerste zijn, wiens ondervinding in *De Ster* wordt opgenomen? Zult U het zijn?

**PRESIDENTEN VAN DE NEDERLANDSCHE ZENDING
VAN 1861—1936**

1. P. A. Schettler	1861—1862
2. A. W. v. d. Woude	1862—1863
3. Sam. Mets (waarnemend)	1863—1864
4. Jos. Weiler	1864—1867
5. F. A. Brown	1867
6. Marcus Holling	1867—1869
7. J. F. Krumperman (waarnemend)	1869—1871
8. S. van Dijk	1871—1874
9. D. Bockholt	1874—1875
10. P. J. Lammers	1875—1877
11. J. Hansink (waarnemend)	1877
12. B. H. Schettler	1877—1878
13. F. Peters (waarnemend)	1878—1880
14. S. van Dijk (2e maal)	1880—1882
15. S. W. Koldewijn (waarnemend)	1882
16. P. J. Lammers (2e maal)	1882—1884
17. S. W. Koldewijn (voor de 2e maal waarnemend)	1884—1885
18. J. W. F. Volker	1885—1889
19. F. A. Brown (2e maal)	1889—1891
20. Timothy Mets	1891—1892
21. A. L. Farrell	1892—1893
22. Edw. Bennion	1893—1895
23. Asa W. Judd	1895—1896
24. Geo. S. Spencer	1896
25. Fred Pieper	1896—1897
26. A. L. Farrell (2e maal)	1897—1900
27. S. Q. Cannon	1900—1902
28. William T. Cannon	1902—1905
29. J. H. Trayner	1905—1906
30. Alex. Nibley	1906—1907
31. S. Q. Cannon (2e maal)	1907—1909
32. J. H. Walker (waarnemend)	1909
33. B. G. Thatcher	1909—1911
34. R. W. Eardly	1911—1913
35. Thos. C. Hair (waarnemend)	1913—1914
36. Le Grand Richards	1914—1916
37. J. A. Butterworth	1916—1920
38. J. P. Lillywhite	1920—1923
39. Chas. S. Hyde	1923—1926
40. J. P. Lillywhite (2e maal)	1927—1929
41. F. I. Kooyman	1929—1933
42. T. Edgar Lyon	1933

EEN JUISTE LEVENSWIJZE

Een speciale boodschap voor ons Jubileumnummer,
van President Joseph F. Merrill

Onlangs kwamen een Duitsche moeder en haar twee kleine kinderen bij ons op kantoor, op reis van hun tehuis in Toronto, Canada, om bejaarde familieleden op het vasteland te bezoeken. Ze heeft haar Duitschen echtgenoot voor het eerst ontmoet, toen hij als zendeling in zijn vaderland de Kerk diende. Bezorgd informeerde ze naar de toestanden der Kerk in Europa en merkte ernstig op, dat, indien de menschen slechts de groote vreugde kenden, welke het getrouw lid-zijn in de Kerk hun bracht, zij zich allen bij de Kerk zouden aansluiten. De geestdrift, waarmede zij zich uitte en de gelukkige uitdrukking, op haar gelaat te lezen, waren een bewijs van de oprechtheid, waarmede zij sprak.

Haar te zien en hooren bracht een slotsom in gedachten, waartoe de zendingspresidenten in hun kortgeleden in Berlijn gehouden conferentie waren gekomen. Ze was deze: de heiligen hebben het in hun macht, de grootste predikingskracht der Kerk in Europa te worden. Is dit juist? Door waarnemings- en ondervindingsfeiten wordt ze overvloediglijk ondersteund. „Aan de vruchten zal men den boom kennen” is een zeer oud doch uitstekend motto, waaraan de aard van den boom te toetsen is. De aard van een Laterdaagschen Heilige wordt gemeten naar „zijn werken”, eveneens een uitstekende maatstaf.

Ongetwijfeld is het Evangelie in het leven van deze meergenoemde moeder een hervormende kracht geweest. Ze toonde een vreugde en voldoening door het uitleven er van, welke kenmerkend is van iedere ziel, die werkelijk volgens het Evangelie van Jezus Christus, zooals in Zijn leven en leeringen uitgedrukt, leeft. Het leven op deze wijze omvat twee dingen — geloof en dienstbetoon. De belooning is liefde en vreugde — een liefde van God en medemenschen en de zoete gemeenschap van den Heiligen Geest — een bezit, voor goud noch rang, eerbewijzen noch andere bezittingen der menschen te koopen. Is het waar? De menschelijke ervaring verzekert positief, dat het waar is.

Het soort geloof, dat hier wordt bedoeld, is een verzekering, dat God leeft en dat de menschen broeders zijn — allen kinderen van onzen Hemelschen vader. Dit geloof leidt tot een ontwijfelbare aanname van de voorzieningen van God, want als onze Vader en een volmaakt Wezen is Hij voor Zijn kinderen vol liefde en genade; daarom zal Hij ons nimmer onrechtvaardig of onvriendelijk behandelen. Dit geloof geeft de groote kracht, welke noodig is tot het zonder klagen dragen van de zware moeilijkheden des levens, welke wij allen op de een of andere wijze ondervinden. Doch „geloof zonder de werken is dood”. Een levend geloof, dat God behaagt, uit zich immer in daden, in goed doen, derhalve in dienstbetoon. We herhalen dus, dat geloof en dienstbetoon ken-

merkende eigenschappen zijn van ieder waar Laterdaagschen heilige. Een ieder, die God behaagt en Zijn gunsten geniet, moet deze twee eigenschappen toonen.

Hadden de zendingspresidenten dus geen gelijk, toen zij tot de conclusie kwamen, dat de leden van de Kerk groote macht bezitten, om den arbeid van het opbouwen der Kerk te helpen of te verhinderen? Is het niet hun plicht hun licht voor de menschen te laten schijnen, opdat zij hun goede werken mogen zien en hun Vader, Die in den hemel is, verheerlijken? De leden der Kerk, die getrouw de leeringen en idealen van de Kerk naleven, hebben ongetwijfeld een grooter bekeeringskracht dan het prediken der reizende zendingen. De invloed van een heilige, die daden verricht, is onweerstaanbaar. Is dit voor God niet een voldoende reden, ons allen verantwoordelijk te stellen voor onzen invloed?

„De Federale Raad van Kerken van Christus in Amerika” is voornemens, tijdens het komend najaar in vele groote centra der staten een nationale predikings-zending te leiden. Een aanleiding daartoe is naar men zegt „dat de dominees en andere christelijke werkers heden in een ontmoedigende stemming verkeerden”. De kerken schijnen overal in invloed af te nemen. Waarom? Het christendom is slechts een voorname macht, wanneer door heilig uitleven door de belijders er van getoond. Wij dringen er op aan, dat al onze lezers dit feit in gedachten zullen houden en er hun voordeel mede doen.

Deze boodschap is er een, welke alle Laterdaagsche Heiligen in de Nederlandsche Zending blij dienen te aanvaarden. Zoovelen Uwer zijn getrouw aan de Kerk en haar leeringen gewijd, zoodat U kunt getuigen van de vreugde, welke het Herstelde Evangelie U heeft gebracht.

Moge de Heere U blijven zegenen, Zijn waardige kinderen in de Nederlandsche Zending, voor Uw gehoorzaamheid aan Zijn geboden en voor Uw liefdevollen dienst in Zijn werk. Zijn werk is, zooals U weet, het vestigen van waarheid, gerechtigheid en vrede onder Zijn kinderen. Wij dienen Hem, door onzen medemenschen goed te doen.

INHOUD

Ga voort, o Heilgezant! . . .	233	Het Herstelde Evangelie in	
Een tijdige waarschuwing van		Nederland	251
het Eerste Presidentschap .	234	Wist U	254
Nederland en het Mormonisme	239	Jezus de Christus	255
Foto Zendingen werkzaam in		Nieuws v. d. Kerk in Nederland	261
de Nederlandsche Zending	248	Een oproep aan Kerkleden .	261
Zendt Uw getuigenis naar de		Presidenten van de Nederland-	
Vastenvergadering	250	sche Zending van 1861-1936	262
Van de Redactie:		Een juiste Levenswijze . . .	263

Uitgegeven door de Kerk van Jezus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen in Nederland, Crooswijkschesingel 16b, Rotterdam (N.)

Verkrijgbaar in alle gemeenten der Zending.

Abonnementsprijs per jaar bij vooruitbetaling: Nederland f 3.—,
Buitenland f 3.25 — Afzonderlijke nummers 15 cent. — Gironummer 240615.